

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 1.— din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštuo-ček. rač. št. 17.785. Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Andrej Struna, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Nujna potreba!

Danes se cela Evropa trese pred navalom komunizma, ki prodira iz nesrečne Rusije. Mnogokje postajajo med ljudstvom vsiljivi napovedovalci boljnih časov, če pride ta novi tok v človeštvu do mas. Tudi v Španiji so bile posamezne pokrajine z dobro pripravljenim komunističnim taborom, ko je izbruhnila državljanska vojna. Odkod ta pojav? Pač odtod, ker so ruski komunistični voditelji zasedli novo velesilo sveta. To je tisto! Ne bi bilo rusko ljudstvo v tolikem gmotnem pomanjkanju, ne bi boljševiška vlada že dvajset let vsako leto pošiljala milijarde denarja po celem svetu, s katerim vzdržuje tisk v komunističnem duhu, ne bi bilo komunističnega gibanja. Poglejmo, koliko izdajo za svoj lastni tisk, da prekvasijo samo Rusijo s komunističnim naukom.

Leta 1931. je izhajalo v Rusiji 5400 komunističnih listov v 60 jezikih in v 35 milijonov izvodih. Dnevnik, „Izvestija“ in

Letna naročnina 30 dinarjev

„Pravda“ imata vsak dan 3.000.000 naročnikov. Knjig so izdali 53.000 v 83 jezikih in 835.000.000 izvodih. Na vsako glavo v Rusiji odpade pet knjig. Porabili so za to 500.000.000 kg tiskarskega papirja, za česar prevoz je treba 1000 vlakov po 50 vagonov. Te številke pa še vsako leto naraščajo. Vsak teden izhaja vodilno glasilo brezbožnih v 500.000 izvodih, zraven tega pa še posebej za mladino in rdečo armado. Za vodnike in organizatorje tiskajo poseben list v 50.000 izvodih. Ogromne so naklade lepakov in letakov, ki jih dele med ljudstvo. Vsaka boljševiška postojanka mora na vidnih krajih po tovarnah, na ulicah, trgih in knjižnicah izobešati komunistični časopis. Take deske morajo viseti na ulicah in v jedilnicah. Vse prireditve, vse organizacije, vsak posameznik mora delati v razširjenju njih časopisja. V vsakem okraju tekmujejo komunistične celice med seboj, katera bo pridobila več naročnikov. Prirejajo posebne propagandne dneve in tedne, poleg tega pa še razširjajo brezbožne knjige. Boljševiške celice morajo imeti lastne propagatarje, ki raznašajo knjige in časopise od hiše do hiše ter obenem nabirajo nove naročnike. V službi take propagande je tudi vsa znanost, leposlovje, muzeji, razstave, pisatelj, pesniki, gledališča, film, radio, gramofon, zabavišča, izleti, ženski in dekliski krožki, delavski in poljedelski tečaji in velika zborovanja. Pa tudi druge države izven Rusije tekmujejo med seboj v razširjenju komunističnega tiska. Mehika je že popolnoma pod oblastjo komunistov, kar je pokazalo nedavno preganjanje katoliške cerkve. Že nedavno preganjanje katoliške cerkve. Že nedavno preganjanje katoliške cerkve. Že nedavno preganjanje katoliške cerkve. Že nedavno preganjanje katoliške cerkve.

Med slovenskim narodom in sploh v Jugoslaviji je isto tako na delu podtalni komunistični tisk. Ali se bo vpričo vsega tega komu še zdelo pretirano in preveč zahtevano, če zakličemo: „Napnimo vse moči do skrajnosti za naš tisk,

odločno katoliški in narodni.“ Izobrazba med Slovenci je tako visoka, da se redko dobi še človek, ki bi ne bil zmožen brezbožne pisave, med mladino sploh. Mnogo bero ne le izobraženci, marveč tudi preprosto ljudstvo. Prav je tako! Prevažno vprašanje pa je, kaj se bere. Vsak človek je dolžan sam sebi in narodu, da dobi dobro, koristno berilo, ne pa strupa, ki mu razjeda Boga, ljubezen do naroda in do poštenega življenja. Kako se da izkoristiti tisk v dobro ali slabo, nam jasno pove povest o iznajditelju tiska Guttenbergu, ki takole pripoveduje: Neke noči leta 1436. je iznajditelj tiska Guttenberg bil sam v svoji delavnici in sestavljal črke za natis prve knjige. Nenadoma stopi predenj satan, podoban mefistu iz Fausta, ponudi mu roko in de: „Tovariš, tu je moja roka, bodiva prijatelja za vse življenje! Ti sam ne veš, kakšno uslugo si mi storil. Vidiš, doslej nisem imel drugega vojaštva v svoji armadi kakor sedem vragov. Sicer so to izborni soldatje, toda le za boj iz zasede in za dvo boj, ne za boj na odprtem polju! Odslej pa pojdemo na plan. Tiskarna bo moj glavni stan. Sovražnik nas bo obmetaval z okrožnicami, z izobčenimi s katekizmi. Mi mu pa vrnemo s krivoverskimi knjigami, grdimi romani, s časopisi in lažnivimi letaki in listi. V njih bo polno strupa. Toda prikrit bo in v mamljivi obliki! Razkrajal pa bo polagoma ves organizem nadnaravnega življenja, dokler se ne razpade. Smeti pa bom pobral seveda jaz.“

Polletna naročnina 15 dinarjev

Satan se je zahrohotal in izginil, Guttenberg je obstal in prestrašen premišljeval o svoji iznajdbi.

„Naj toraj tisk povzroči toliko zla?“

Ko je v strahu tako preudarjal, se razsvetli delavnica in predenj stopi angel in mu tako de:

„Ne boj se, mnogo dobrega bo storil tisk! Razsvetljeval bo nevedne in razganjal temo. Res, da bodo ljudje zlorabljali tisk, toda katere stvari ne zlorabijo! Zlorabljajo tudi ogenj, ki jim sveti in jih greje. Pa zato je ogenj še vedno blagodejen in koristen človeštvu. Beseda, ki je le odzvenela, je bila kmalu pozabljena, odslej pa bo prikovana na papir in živela bo večno.“

Angel je izginil, Guttenberg pa se je potolažil. Spoznal je, kako velikega pomena bo tisk za človeštvo. Toda človeštvo je v resnici v svojo pogubo zlorabilo tako imenitno sredstvo, ki bi mu lahko služilo le k časti in večni blaginji.

Poleg sončne strani mora biti seveda tudi senčna stran. Kjer je luč, je tudi senca!

M o č t i s k a. Neverjetno je, s kakšno silo deluje tisk na človeka. Zakon narave je tak, da živa domišljija kar sama ob sebi, avtomatično sproži odgovarjajoče dejanje. Živa predstava kakšnega giba na primer je že sam gib, ki se začneja. Mnogi dušeslovci trdijo, da navadno ni nobene misli v glavi, da bi istočasno ne povzročila kakkega krčenja mišic. To dejstvo lahko opazuješ sam na sebi in na drugih. Ako imaš

Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije.

9. januarja je obhajala v toplem krogu svoje družine in obdana od iskrene ljubezni vseh Jugoslovanov svoj rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marija. Rodila se je kot romunska princesinja l. 1899 in je torej izpolnila 41 let. Vsi Jugoslovani brez razlike, Srbi, Hrvati in Slovenci, hočejo to priložnost izkoristiti, da ji povedo, koliko je postala last vseh, ker je svojim življenjem postavila tako svetel materni vzor, da se k njemu dvigajo oči in srca vseh naših mater. Kraljica Marija je postala ideal matere in žene posebno od takrat, ko je v veliki nesreči, ki jo je zagrnila in z njo vred vso Jugoslavijo, svojo največje žrtev z junaštvom sprejela in z vso gorečo ljubeznijo posvetila vzgoji svojih otrok, ki naj bi postali na čelu jugoslovanske domovine verna podoba velikega očeta, ki je za njo dal svojo kri.

Živo predstavo o kakšni stvari se ti odgovarjajoča mišica primerno skrči, oziroma kar nehoče izvrši gib, o katerem imaš močno predstavo. Ali si že opazoval nekatere ljudi, ki premikajo ustnice, ko pazno poslušajo? Besede govorečega tako delujejo na njih domišljijo, da se iste besede izražajo z gibi ustnic. Prav to je značilnega pomena za bralca. Moč knjige je namreč v tem, da živo slika osebe, prizore in dogodke, včasih tako živo, da človek ves živi, gleda prizore in doživlja dogodke. S tem doživljanjem se vzbujajo v njem čustva, ki se naravno vzbujajo ob živih predstavah kakih oseb. Ob takih prizorih, položajih, dejanjih dogodkih je to vzbujanje čustev tako nujno, da je treba posebne pozornosti, posebnega hotenja, da se mu človek brani. Kako pa naj se ubrani, ko je ves zamaknjen v to, kar mu knjiga slika in ves prevzet od vtisov, ki mu jih povzročajo domišljija. Za slabo je človek bolj dovzeten kakor za dobro. Človek pač po izvornem grehu od mladosti k slabemu nagnjen.

Brez lastne glave!

Pa je to še drugi vzrok, zakaj je slabo čtivo pogubno za bralca. Posebno časopis se danes močno uveljavlja in dela javno mnenje. Človek se odvadi samostojno misliti, mesto njega misli časopis. Ta mu takoj

Četrletna naročnina 7-50 din

podaja že gotovo mnenje kot da je edino resnično. Izreka sodbo o stvari s tako gotovostjo kakor da je vsaka zmota izključena. Polagoma navaja časopis svoje bralce nato, da ne mislijo več s svojo glavo, ampak se polagoma zanesejo na svoj časopis. Sčasoma jim ostane samostojno premišljevanje sploh nadležno, utrudljivo in prepustijo mnenje svojemu tiskanemu preroku. Čim bolj je kdo zapleten v življenski boj, tem teže mu je preudarjati. Zato pa se tem preje preda vsevednemu časopisu, svoji sodbi pa se popolnoma odreče. Tudi najboljše glave se trajno ne morejo upirati vplivu časopisa. Kot se trdi granit ne more upirati kaplji, ki druga za drugo dalje časa kaplja na isto mesto površine.

Koliko smo že poudarjali, da načelno naše delo stoji v Kočevskem Slovencu, na katerem je narodna podlaga in daje naš list

Vse naročnike prosimo, da plačajo naročnino!

dobro voljo pozdravili novo leto, od katerega želimo, da nam prinese obilo sreče našemu narodnemu in prosvetnemu delovanju. Za praznike nam je pa prosvetno društvo oskrbelo ginljivo igro „Vrnitev“, ki je mestoma nas spravila v solze. Igralci so bili vsi tako na mestu, da se kar čudimo skritim zmožnostim, ki se zdaj med nami odgrinjajo. Gdč. Ožboltova iz Črnega potoka kaže s svojim nastopom kot da je že cela bila na odru, v resnici pa smo jo šele v našem domu zagledali prvič v javni predstavi. No, imamo pač res dobrega voditelja, ki se z veseljem žrtvuje za naše doslej zapuščeno ljudstvo. Bog ga nam ohrani!

Livold. Mnogi Slovenci tu so se bili še dobro založili s koruzo in moko, ki nam jo je oskrbela naša Stovenska Straža po znižani ceni. Toda žito pohaja, zato ti in še mnogi drugi, ki niso bili zadnjič se oglasili, poprašujemo, kdaj bo kaj sploh prišlo živil. Kdo bi pa bil mislil, da se bodo cene žitu tako dvigale! Torej prosimo!

Ribnica. Pretekli četrtek se je vrnil tu občni zbor zadruga „Zveza lesnih domačih obrti“, ki je organizirala najstarejšo in najboljše domačo obrt, to je izdelovanje ribniške suhe robe. Zadruga obstoja 22 let in je napravila za člane in za omenjeno obrt že toli, da brez nje bi bil že davno uničen glavni vir dohodkov cele ribniške doline, to je krošnjarije s suho robo po Jugoslaviji in po Nemčiji, deloma tudi po Italiji. Da je prišlo v trgovinsko pogodbo z Avstrijo in z Nemčijo in v trgovinsko pogodbo z Italijo določilo, po katerem smejo ribniški rešetarji krošnjarije v Nemčiji in Italiji, je predvsem zasluga zadruga. To ljudje spoznajo in so vsi krošnjariji in izdelovalci vlačnjeni v to zadrugo, ki šteje danes nad 500 članov, zato je ta zadruga med največjimi produktivnimi zadrugami v Sloveniji. Nje ustanovitelj in stalni načelnik bivši nar. posl. K. Škulj je poročal o delovanju zadruga v letu 1939. Posrečilo se je po priključitvi Avstrije k Nemčiji obdržati stare krošnjarske pravice tudi za Nemčijo. Lep uspeh je tudi ta, da je zastopstvu naše države v Berlinu uspelo dvigniti za 100% množino suhe robe za uvoz v Nemčijo. Zadruga je posredovala tudi za prenos zaslužnega denarja krošnjarijem domov, kar dela zaenkrat največje težave. Obravnavale so se v živahni debati še različne zadeve zadrugarjev, kar je jasno pokazalo, da ima ribniško rešetarstvo v zadrugi dobro pomoč in veliko zaupanje vanjo. Pri volitvi odbora je bil z velikim odobravanjem izvoljen za načelnika zopet g. Škulj, kateremu se je g. Šelc zahvalil v imenu vsega ribniškega ljudstva in zadruga za njegovo spretno vodstvo in očetovsko skrb.

Velike Lašče. Po daljšem bolehanju je umrl Ludvik Kožuh, najstarejši sin tukajšnjega ban. zdravnika g. dr. Kožuha. Priljubljeni družini g. dr. Kožuha naše iskreno sožalje!

Kočevska reka. Vendar se smemo nadeti, da dobi naša ljudska šola šolskega upravitelja, katerega težko pričakujemo. Sedaj je upraviteljstvo v rokah učiteljice.

Zunanji pregled

Grof Ciano - grof Csaky
Italija-Ogerska

Ogerske zahteve po popravi meja napram Romuniji. — Italija v obrambi donavske kotline proti Rusiji.

Na politično-diplomatičnem polju stoji v ospredju nenadni sestanek italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana z madžarskim zunanjim ministrom grofom Csakyjem v Benetkah. Sestanek je povzročil veliko razgibanost po vseh evropskih državah. Najbrže tudi zaradi tega, ker še vedno ni jasno, o čem sta se državnik razgovarjala in kaj sta sklenila. Na splošno so dejali, da sta se menila o sovjetski nevarnosti in da je Italija Madžarom obljubila vojaško pomoč, pač pa je od njih želela dobiti obljubo, da se bodo z Romunijo mirno poravnali, češ, spričo sovjetske nevarnosti morajo na Balkanu izginiti vsi medsebojni prepiri. Ker je vsebina razgovorov in sklepov ostala tajna, je razumljivo, da je tem več različnega govorenja okrog tega sestanka. Sodeč po odmevih inozemskih listov, ga ne presojaajo povsod enako in z enakim navdušenjem. Francozi so ga bili

zelo veseli. Angleži hladno trdijo, da so vmes čisto drugi politični načerti, ki imajo malo opraviti z idejno borbo proti komunizmu. Nemški listi so zadevo le malo omenjali, kakor da bi bili že vse v naprej vedeli in se jih ne tiče. Po Balkanu samem pa je zavlada velika razgibanost med posameznimi prestolicami. Balkanske države se bodo zbrale v Belgradu dne 2. februarja na posebni balkanski konferenci in bodo položaj presojele z vseh strani. Kajti, Italija bi ne mogla Madžarom vojaško pomagati, dokler ni zmenjena tudi z Jugoslavijo, ki leži vmes med Madžarsko in Italijo. Da bi pa Nemčija dovolila Italijanom, da bi čez njeno ozemlje pošiljali vojaško pomoč Madžarom proti Sovjetom, v današnjih razmerah spričo sodelovanja Nemčije in Sovjetije ni verjetno. Nadaljni razvoji bodo zanimivi.

Finci zdrobili že tretjo sovjetsko divizijo

Na finskem bojišču so Finci dokončno potolkli napadalec in jih skoraj povsod potisnili nazaj do meje. Izredno hude izgube so imeli Sovjeti pri Suomisalmi in pri Salli na vzhodnem bojišču, kjer so Finci po spretni taktiki in z obudovanja vredno hrabrostjo zdrobili že tretjo sovjetsko divizijo (sovjetska divizija 18.000 mož) v petih tednih, tako da so samo na tem prostoru Sovjetom prizadeli velike izgube na moštvo in na vojnem materialu. Protisunek Fincev je bil tako hud, da so na več krajih prestopili na sovjetsko ozemlje, kjer se boji nadaljujejo. Sovjeti so po najnovejših poročilih na to področje vrgli spet štiri nove divizije, ker hočejo sramoto popraviti. Na severnem bojišču pri Petsamu ni bilo nobenih dogodkov. Na južnem bojišču v tako imenovani Karelijski ožini med jezerom Ladoga in Finskim zalivom, pa so Sovjeti zamen butali ob finske utrjene črte, imenovane „Mannerheimove črte“ po poveljniku finske armade maršalu Mannerheimu.

Nemški napadi na angleške trgovske ladje - Angleški napadi na nemške otoke Helgoland in Sylt

Na vzhodnem bojišču je bila suhozemska fronta popolnoma mirna. V zraku je vladala večja živahnost in so se odlikovala tako nemška letala z napadi na angleške trgovske ladje, kakor tudi angleška letala z napadi na nemške utrjene otoke Helgoland in Sylt. Oba tabora sta imela manjše izgube. Na morju pa traja pomorska vojna dalje, le s to razliko, da so nemški podmorniški napadi ponehali in da je prenehala več ali manj tudi nevarnost miš. Nemci so v preteklem tednu izgubili eno podmornico. Angleži in Francozi pa še naprej zaustavljajo trgovske ladje in na njih zaplenijo vse blago, naj bo namenjeno v Nemčijo ali pa naj prihaja iz nje.

Kočevski Slovenec

Vljudno Vas prosimo, da zaostalo naročnino za preteklo in tekočo leto poravnate po priloženih položnicah čim prej!

Poziv malim obrtnikom

V smislu § 13 Uredbe o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 22. decembra 1939 M. s. br. 1662 pozivam vse male obrtnike pavšaliste, da prijavijo do konca meseca januarja 1940 število pomočnikov, katere zaposlujejo in jakost pogonske sile strojev, katere uporabljajo v svojih obrtnih delavnicah.

Mali obrtniki-pavšalisti so dolžni prijaviti davčni upravi vsako povečanje zaposlenih pomočnikov kakor tudi vsako povečanje pogonske sile svojih strojev tekom 15 dni po nastali spremembi.

Oni mali obrtniki-pavšalisti, ki ne zadoste tem obveznostim, se kaznujejo z denarno kaznijo od 200 do 5000 din. Poleg tega pa izgube za dve leti pravico, da se obdavčijo s pavšalom.

Prijave je vložiti pri tukajšnji davčni upravi.

Poziv davčnim zaostankarjem

V smislu Uredbe M. s. br. 1667 od 22. decembra 1939 se morajo prošnje za odpis zaostankov na davkih in taksah ter davčnih in taksnih kaznih po stanju koncem leta 1937 in 1939 vložiti najkasneje do 23. marca 1940. Prošnje se vlagajo individualno. Osebe, ki prosijo zajedno za odpis davkov in davčnih kazni ter taks in taksnih kazni, vložijo za oboje le eno prošnjo. Prošnje se vlagajo pri pristojnih občinah, v krajih, kjer je sedež davčne uprave pa pri tej. Osebe, ki imajo take zaostanke pri več davčnih upravah, morajo vložiti prošnjo za vsako davčno upravo posebej.

Prošnje morajo vsebovati podatke o celokupni imovini dolžnika in izjavo, da nima druge premožne ali nepremične imovine. Poleg dokazov, katere navaja prosilec o upravičenosti svoje prošnje, je priložiti prošnjam tudi izvešček iz zemljiške knjige in uverenje občine o premoženjskem stanju prosilca. Če ne stanuje prosilec v občini, v kateri ima davčni predpis, mora priložiti uverenje o premoženjskem stanju one občine, v kateri stanuje in posebej še uverenje one občine, v kateri ima davčni predpis.

Davčnim zavezancem, ki so po § 1 Uredbe M. s. br. 1662 od 22. decembra 1939 oproščeni plačevanja zemljarine, se bo ves zaostali davek, takse in davčne in taksne kazni do konca leta 1939 odpisal uradoma po službeni dolžnosti. Vplačila pa, ki so bila izvršena na račun teh zaostankov pa se ne vrnejo.

Kaj si storil za Kočevskega Slovenca?

Ali si že uredil letošnjo naročnino, ga širši in priporočaš svojim sosedom in prijateljem? Tvoje glasilo je, rojak, in svojo narodno zavednost najlepše dokažeš z zvestobo glasniku slovenske družine!

Nakup vagonских pošiljk
koruze, pšenice in moke

ugodno izvrši tvrdka

Bregar & Krek

Ljubljana, Miklošičeva c. št. 19

Tvrdka dobavlja blago naravnost od proizvajalca.

Vse informacije brezplačno.